

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16CoZm/142/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113208276
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Prikrylová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3113208276.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Prikrylovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a JUDr. Ivce Čelkovej v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ 264 29 705, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému W. Y., bytom Bolešov, zastúpenému opatrovníčkou Jankou Maliníkovou, súdnou tajomníčkou Okresného súdu Považská Bystrica, o zaplatenie 1.122,13 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 39CbZm/125/2013-56 zo dňa 8. decembra 2014, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne p r i p ú š ť a , v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e .

Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e .

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplatenie sumy 1.122,13 Eur s príslušenstvom a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca podal žalobu, ktorou sa domáhal zaplatenia sumy vo výške 1 122,13 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 1 122,13 Eur od 09.04.2010 do zaplatenia, úroku vo výške 6 % ročne zo zmenkovej sumy 1 122,13 Eur od 16.06.2010 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy vo výške 3,74 Eur. Pri určení právomoci, vecnej a miestnej príslušnosti postupoval súd prvého stupňa podľa článku 2 bod 1 Nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Brusel I). Pri určovaní rozhodného práva postupoval súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len ZMPSP) a danú vec posudzoval podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, keď iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodného práva v konaní nebola preukázaná. Súd prvého stupňa konštatoval, že ide o cezhraničný spor a hodnota pohľadávky nepresahovala 2 000 Eur Posúdil predmetný spor z procesného hľadiska podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007. S poukazom na článok 5 bod 1 Nariadenia č. 861/2007 mal súd prvého stupňa za to, že ústne pojednávanie pre rozhodnutie veci bolo potrebné a preto nariadil pojednávanie.

Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa preukázané, že dňa 23.11.2009 žalovaný uzatvoril s právnym predchodcom žalobcu, so spoločnosťou POHOTOVOST' s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava (ďalej len veriteľ) zmluvu o úvere č. 302300118, na základe ktorej veriteľ poskytol žalovanému úver v sume 700 Eur. Žalovaný sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť zvýšené o poplatok v sume 210 Eur, v celkovej sume 910 Eur v 2 mesačných splátkach po 455 Eur. Súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Z predloženej zmenky je zrejmé, že bola vystavená v Trenčíne dňa 23.11.2009 na sumu 1.122,13 Eur, obsahuje vyhlásenie vystaviteľa, že za zmenku zaplatí na rad Pohotovosť sumu 1.122,13 Eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 09.04.2010. Miesto splatenia je určené ako Pohotovosť, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava. Na zmenke je tiež uvedená doložka bez protestu a na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia. Vystaviteľom zmenky je W. Y.. Zmenka je vystaviteľom podpísaná a vyplýva z nej číslo úverovej zmluvy 302300118. Na rube zmenky je vyznačený indosament, podľa ktorého sa namiesto pôvodného veriteľa POHOTOVOST', s. r. o. stáva novým veriteľom CD Consulting, s. r. o., so sídlom K červenému dvoru 3269/25a, Praha, Česká republika, IČO 26429705.

Súd prvého stupňa posúdil právnu vec podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ) a zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. návrh podaný navrhovateľom nie je dôvodný. V zmysle platných právnych predpisov a judikatúry (napr. rozhodnutie ESD sp. zn. C-419/2011, rozhodnutie ESD sp. zn. C-76/10) je súd povinný v každom štádiu konania a v každom druhu konania

z úradnej povinnosti skúmať, či sa v tej ktorej konkrétnej veci nejedná o spotrebiteľský právny vzťah, a teda či sa na daný právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa. Keďže tak súd musí robiť v každom druhu konania, vzťahuje sa táto povinnosť aj na konanie, v ktorom sa uplatňuje právo zo zmenky.

O to viac, keď už z úradnej činnosti súdu je známa skutočnosť, že právny predchodca navrhovateľa - spoločnosť POHOTOVOST', s. r. o., v prospech ktorej žalovaný zmenku vystavil a ktorá ju prijala, vykonáva svoju činnosť prevažne poskytovaním spotrebiteľských úverov a tiež je vedená v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov vedených Národnou bankou Slovenska ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské a iné úvery. Preto sa súd prvého stupňa napriek abstraktnosti zmenkových vzťahov zaoberal aj kauzou, t. j. dôvodom vzniku zmenky. Dôvodom vzniku zmenky je zmluva o úvere, ktorú si súd v rámci vykonávania dokazovania zaobstaral. Po preskúmaní tejto zmluvy dospel súd prvého stupňa

k záveru, že sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia. Je to predtlačená formulárová zmluva, pri ktorej spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej obsah. Účastníkmi zmluvy sú na jednej strane dodávateľ, ktorého reprezentuje spoločnosť POHOTOVOST', s. r. o. a na strane druhej spotrebiteľ, ktorým je žalovaný. Bližšie súd predmetný úver vyhodnotil ako spotrebiteľský úver, na ktorý sa vzťahuje právna úprava zákona č. 258/2001 Z. z. V kontexte tohto zákona môže byť spotrebiteľom len osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. V danom prípade bol síce úver poskytnutý na výkon podnikania, avšak na tomto mieste možno konštatovať, že účel úveru uvedený v zmluve je zo strany veriteľa (dodávateľa) špekulatívny v snahe vyhnúť sa právnemu režimu spotrebiteľských úverov. Je vecou veriteľa (dodávateľa), aby preukázal skutočný účel použitia poskytnutého úveru, a preto v prípade pochybností, či ide alebo nejde o spotrebiteľský vzťah, dôkazné bremeno spočíva práve na ňom (uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 23.02.2010, sp. zn. 10CoE/5/2010). Dodávateľ musí bezpečne, t. j. spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti, preukázať nesporebný charakter zmluvy. Za bezpečné preukázanie nemožno v žiadnom prípade považovať len všeobecný údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie žalovaného a aký konkrétny súvis s týmto povolaním žalovaného vôbec uzavretie konkrétnej zmluvy má. Keďže veriteľ (dodávateľ) toto nepreukázal, súd prvého stupňa na túto okolnosť neprihliadol a považoval predmetnú zmluvu za zmluvu o spotrebiteľskom úvere a v širšom slova zmysle za zmluvu spotrebiteľskú.

V neprospech veriteľa (dodávateľa) svedčí aj fakt, že sa snažil vylúčiť použitie ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské zmluvy voľbou Obchodného zákonníka. Použitie ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich problematiku spotrebiteľských zmlúv má prednosť pred voľbou použitia iných právnych predpisov, konkrétne Obchodného zákonníka. Vzhľadom k tomu, že súd prvého stupňa predmetnú zmluvu vyhodnotil ako spotrebiteľskú, zaoberal sa ďalej skúmaním neprijateľnosti zmluvných podmienok obsiahnutých v zmluve, a to v rámci ochrany spotrebiteľa, ktorú je povinný ex offo spotrebiteľovi poskytovať. Po preskúmaní zmluvy má súd za to, že zmluva je koncipovaná tak, že je

neobyčajne hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a to najmä, ale nielen, v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (zmluvná pokuta, blankozmenka a pod.) a zároveň je celá zmluva koncipovaná výlučne len na prospech veriteľa bez toho, aby sa mohol dlžník aspoň minimálne zákonnými prostriedkami brániť. Rovnosť a vyváženosť práv a povinností zmluvných strán nie je zmluvou zabezpečená, práve naopak, zmluva obsahuje samé povinnosti dlžníka, sankcie za porušenie povinností v neprimeraných výškach - napr. zmluvná pokuta 312 Eur bez ohľadu na výšku poskytnutého úveru a pod., ale žiadne práva dlžníka a samé práva a výhody veriteľa a žiadne povinnosti veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy ako aj na neprimerane vysoký poplatok za spracovanie a uzatvorenie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, výška ktorého predstavuje 30 % z celého objemu úveru pri splatnosti v 2 mesačných splátkach, sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo právnenému predchodcovi navrhovateľa - spoločnosti POHOTOVOST' s.r.o. - ako veriteľovi z uzatvorenej úverovej zmluvy vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky podľa čl. 14 VPPU, z čoho logicky vyplýva, že ak aj zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie nevzniklo), nie je možné sa na základe nej úspešne domáhať akýchkoľvek práv (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 06.05.2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007). Keďže v dôsledku neplatnosti zmluvy nevzniklo veriteľovi právo vyplniť vystavenú blankozmenku, zmenka nevznikla, a preto veriteľ nemal v čase indosamentu zmenky na žalobcu práva a povinnosti zo zmenky. Vzhľadom k tomu nemohol práva zo žalovanej zmenky previesť na žalobcu, nakoľko ich sám nemal (uznesenie Ústavného súdu SR I. ÚS 50/2010-11 zo dňa 10.02.2010). Blankozmenka nie je skutočnou zmenkou, ale len jej zárodokom. Zmenkou sa stáva až po jej vyplnení. Keďže v danom prípade nemohla byť blankozmenka pre neplatnosť zmluvy vyplnená, nemôže byť ani zdrojom práv a povinností jej účastníkov. Súd prvého stupňa návrh žalobcu zamietol.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Poukázal na to, že súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so zmluvou o úvere, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca ani žalovaný dokazovanie v tomto rozsahu nenavrhl. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada podľa čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrnuté dôkazy. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods.3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods.1 veta prvá O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za žalovaného. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania

a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedovoľoval, pohľadávku žalobcu nerozporoval, svojim konaním ju prakticky uznal. Súd sám iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre žalovaného dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu. Takéto správanie súdu je v právnom štáte neprijateľné a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces garantované podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V odvolaní ďalej uviedol, že prvostupňový súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov na práva Európskej únie. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu

a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu, predovšetkým § 17 zák. č. 191/1950 Zb., z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak tak

v sporovom konaní nemôže robiť žalovaný, tým menej tak môže robiť sám súd. Súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia č. 861/2007 vykonané bez návrhu. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Žalovaný uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol. Podľa názoru žalobcu konštatovanie súdu prvého stupňa, podľa ktorého je žalovaný podnikateľom, ale úver mu bol zo strany pôvodného majiteľa zmenky poskytnutý nie na podnikanie, ale ako spotrebiteľský úver, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a je založené na domnienke a presvedčení súdu, ktoré nemôžu byť podkladom pre rozhodnutie. V súvislosti so záverom súdu prvého stupňa, že na zmenke napísaný zmenkový úrok sa prieči dobrým mravom, žalobca uviedol, že zmenku vystavila žalovaný, túto dobrovoľne podpísal. Sadzba zmenkového úroku 0,25 denne bola žalovanému známa v čase vystavenia zmenky a s takouto sadzbou žalovaný súhlasil.

V odvolaní žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.08.2002, sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 05.09.2013, sp.zn. 10Co/79/2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná právo na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil.

K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

V priebehu odvolacieho konania žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu zobral čiastočne späť žalobu to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne, čím si žalobca v konaní uplatnil len zmenkový úrok vo výške 0,06% denne. Ostatné časti návrhu a petitu ponechal žalobca bez zmeny.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi účastníkov konania, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 132 O.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď s poukazom na ním citované ustanovenia Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch a zákona zmenkového a šekového žalobu zamietol a žalovanej ako úspešnému účastníkovi konania náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie a bránenie práva podľa § 142 ods. 1 O.s.p. nepriznal. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa podrobne a presvedčivo odôvodnil v súlade s požiadavkami § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov, na ktoré v podrobnosti odkazuje.

Obligatórne (§ 212 ods. 3 O.s.p.) sa odvolací súd zaoberal, či v konaní pred súdom prvého stupňa nedošlo postupom súdu k procesným vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. a/ - g/ O.s.p. a tzv. iným vadám konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie dôvody posudzoval odvolací súd podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Žalobcom namietaná vada konania vymedzená v § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj články 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Preto odvolací súd posudzoval či postupom súdu prvého stupňa nebola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým bola účastníkovi znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. K pojmovým znakom tohto odňatia patrí odňatie možnosti konať pred súdom, k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu a možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Tieto pojmové znaky musia byť splnené súčasne.

Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal, že súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrnuté dokazovanie, svojvoľne rozšíril rozsah dokazovania, a najmä neumožnil účastníkom konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia). Poukázal na to, že súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p. vznášal za žalovaného námietky voči zmenke, pretože tým porušil princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie.

Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplata sumy 1.122,13 Eur, zmenkového úroku 0,25 % denne z konkrétnej zmenkovej sumy za konkrétne obdobie do zaplata, 6 % ročného úroku z konkrétnej zmenkovej sumy za konkrétne obdobie do zaplata, zmenkovej odmeny a náhrady trov konania. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnu účastníci, príp. niektorý z nich. V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 - 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi Občianskym súdnym poriadkom. Kľúčovými cieľmi Európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými

v článku 1 Nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú súdy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci Európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci Európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2 Nariadenia, ktorým sa súdu ukladá povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávných otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávných otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom.

Odvolací súd v konaní nezistil, že pred súdom prvého stupňa došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Uznesením č.k. 39CbZm/125/2013- 36 zo dňa 10.09.2013 ustanovil žalovanému opatrovníka v súlade s ustanovením § 29 ods. 2 O.s.p. Podľa čl. 5 ods. 2, 3 Nariadenia vyzval súd žalovaného tlačivom C na odpoveď a spolu s tlačivom C zaslal súd prvého stupňa žalovanému žalobu a poučenie účastníka konania. Doručované písomnosti boli opatrovníkovi žalovaného doručené dňa 16.09.2013. Z úradnej činnosti súd prvého stupňa pripojil do spisu zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré zaslal účastníkom konania na vyjadrenie s tým, že súd vykoná dôkaz ich oboznámením. Podľa § 100 ods. 1 posledná veta O.s.p. vykonal súd prvého stupňa predbežné právne posúdenie veci. Zároveň súd prvého stupňa zaslal právnenému zástupcovi žalobcu a opatrovníkovi žalovaného poučenie účastníka konania. Právny zástupca žalobcu prevzal tieto listiny dňa 26.08.2014 a opatrovník žalovaného boli doručené dňa 25.09.2014. Pripojením týchto listín bez návrhu účastníkov konania, vykonal súd prvého stupňa skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne vo veci rozhodol na pojednávaní dňa 08.12.2014, na ktorom aj vyhlásil rozsudok.

V súlade s bodom 22 preambuly, článkom 12 ods.2 a 19 tohto Nariadenia je súd povinný poučiť účastníkov o ich procesných právach. Je potrebné postupovať v súlade s vnútroštátnym právom, ktoré jednoznačne v § 120 ods. 4 O.s.p. ukladá povinnosť súdu prvého stupňa pred rozhodnutím vo veci samej poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

Súd prvého stupňa dodržal v konaní procesný postup, ktorý vyplýva z Nariadenia

a v spojení s ním z príslušných ustanovení O.s.p., pričom postupoval v súlade s § 120 O.s.p., a účastníkov konania poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. o dôkaznej povinnosti. Túto povinnosť má súd bez ohľadu na to, či je účastník konania právne zastúpený. V nadväznosti na oznámenie súdu adresované účastníkom konania, že vykoná z vlastnej iniciatívy aj iné, než účastníkmi predložené dôkazy, sa toto poučenie javilo ako potrebné. Splnenie tejto poučovacej povinnosti má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jeho obsahom je významné obmedzenie predkladať alebo označovať v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočnosti, hoci objektívne existujú. Súd prvého stupňa musí splniť túto poučovaciu povinnosť s osobitným zreteľom na to, že spravidla ide o poslednú reálnu možnosť predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky a skutočnosti, ktoré by mohli priniesť skutkové poznatky nevyhnutné na úspech žaloby alebo účinnú obranu proti nej.

Preskúmaním obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že žalobca mal objektívnu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré súd prvého stupňa pripojil do spisu bez návrhu účastníkov konania podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. a ktoré pri rozhodovaní posúdil ako významné pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie žalobcom uplatneného peňažného nároku zo zmenky podľa § 123 O.s.p. Citované zákonné ustanovenie dáva súdu možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie aká nastala v danom spore. Ide vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup je výnimočný a je možné ho využiť vtedy, keď je vykonanie nenavrnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOST s.r.o., na rad ktorej vystavil dňa 23.11.2009 žalovaný zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy 302300118. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvého stupňa podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p., pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovaným má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a (C-618/10, Banco Espa?ol de Credito), že odporuje Európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 zákona č. 191/150 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offo. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavená zmenka. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovaného len "vydá rozsudok", nestanovuje, že súd žalobe musí vyhovieť. Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade súdu prvého stupňa nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd prvého stupňa neporušil koncentračnú zásadu, a tým, že účastníkom konania zaslal pripojené listiny, s obsahom ktorých sa súd prvého stupňa oboznámil a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania a ani rovnosť účastníkov konania.

Vychádzajúc z judikatúry Súdného dvora Európskej únie, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offo zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Oceano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný

spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduchá záležitosť. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a iných; čl.4 ods.1 smernice). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidla verejného poriadku teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská, bod 50,51).

Proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offio súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zmenka je náročná na formality a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offio neprijateľnosťou zmluvných podmienok zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje.

Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľkotisíc zmeniek indosamentom od spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvy o úvere.

Odvolačný súd preto konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky. Ako základnú a významnú neprijateľnú zmluvnú podmienku posúdil súd prvého stupňa dohodu o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru podľa § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa správne vyhodnotil aj neprijateľnosť zmluvnej podmienky podľa § 53 ods. 4 písm. l/ Občianskeho zákonníka, nakoľko prijatím zmenky preniesol veriteľ povinnosť dôkazného bremena na spotrebiteľa (čl. 1 § 10 a § 17 zákona č. 191/1950 Zb.).

Odvolačný súd považuje za potrebné v danej veci dodať, že zmluva o úvere je nielen zmluvou spotrebiteľskou, ale aj zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z.z., na vystavenie ktorej a na prijatie ktorej treba aplikovať § 4 ods. 6 citovaného zákona. Podľa tohto ustanovenia mohol veriteľ zmenku vystavenú dlžníkom, ktorý mal v záväzkovom vzťahu postavenie spotrebiteľa, prijať len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s týmto ustanovením, veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky (znenie od 01.01.2008 do 31.12.2010). V danom prípade spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. poskytla žalovanému úver vo výške 700 Eur a po vyplnení zmenky (dohoda o vyplnení zmenky podľa článku 14 všeobecných podmienok) sumou 1.122,13 Eur a dátumu začiatku úročenia zmenkovej sumy zmenku rubopisom previedla na žalobcu. Odvolačný súd konštatuje, že zmenka bola vyplnená podstatne vyššou zmenkovou sumou než pripúšťa zákonné ustanovenie, pretože daný spotrebiteľský úver treba považovať pre absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere za úver poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov (absencia RPMN).

Odvolačný súd, zhodne so súdom prvého stupňa, je toho názoru, že pôvodnému majiteľovi zmenky, remitentovi, nevzniklo právo zmenku vyplniť pre absolútnu neplatnosť dohody o vyplňovacom práve ani zmenku vystavenú žalovanou prijať. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Odvolačný súd doručil opatrovníkovi žalovaného čiastočné späťvzatie žaloby spolu s výzvou zo dňa 01.02.2016, aby sa vyjadril, či s čiastočným späťvzatím súhlasí. V lehote určenej súdom sa opatrovník žalovaného k výzve nevyjadril.

V danom prípade došlo zo strany žalobcu k späťvzatiu žaloby v čase, keď už vo veci samej rozhodol súd prvého stupňa rozsudkom, avšak toto rozhodnutie nebolo ešte právoplatné, pričom žalovaný so späťvzatím žaloby nevyjadril nesúhlas. Tým boli naplnené všetky predpoklady pre aplikáciu cit. § 208 O.s.p. Vzhľadom na uvedené odvolací súd späťvzatie návrhu v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne pripustil, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

Za skutkovo a právne správny považuje odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvého stupňa za aplikácie § 142 ods. 1 O.s.p. vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu, ktorá sa zisťuje tak u žalobcu, ako aj u žalovaného. Miera úspechu vo veci závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu. Keďže žalovaný si v konaní náhradu trov neuplatnil, súd prvého stupňa žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešný žalovaný si právo na náhradu trov konania neuplatnil a preto odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.